

Ajankohtaista luomuvälvonnasta

Nivala 11.3.2026

Liminka 18.3.2026

Elinvoimakeskus

Euroopan unionin
osarahoittama

Yhteystiedot Pohjois-Suomen elinvoimakeskus

Luomuvallonta ja –sitoumukset

Halonen Katie

Honkanen Johanna

Sipola Ulla

Vierimaa Anna-Leena

Käyntiosoite

Oulu: Veteraanikatu 1, 90130 Oulu

Kajaani: Kalliokatu 4, 87100 Kajaani

Ylivieska: Valtakatu 4, 84100 Ylivieska (käyntiasiointi vain ajanvarauksella)

Avoimna arkisin klo 8-16.15

Postiosoite

Pohjois-Suomen elinvoimakeskus

PL 90, 00072 ELINVOIMAKESKUS

kirjaamo.pohjois-suomi@elinvoimakeskus.fi

 Elinvoimakeskusalueen raja

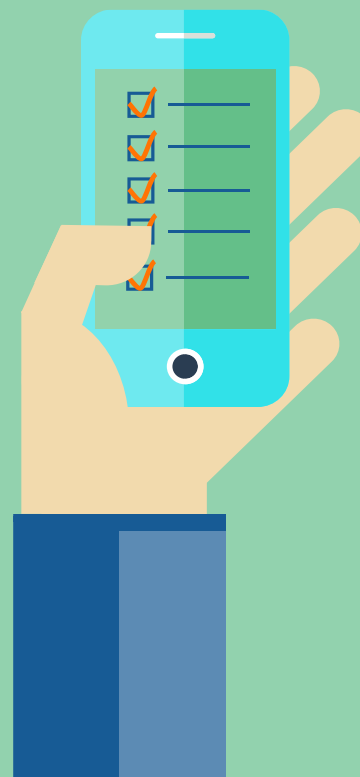
 Maakunnan raja

 Päätoimipaikka

 Toimipaikka

Ajankohtaista kasvintuotannosta

Lisäysaineisto

Ruokaviraston myöntämä yleinen lupa 2026

- Jos lisäysaineisto on listalla, on se voimassa koko vuoden
- Listalta ei oteta pois, mutta sinne voidaan lisätä
- Päätös yleisestä luvasta koskee tavanomaista lisäysaineistoa, joka käytetään kasvukaudella 2026
 - Jos 2026 yleisellä luvalla hankittua siementä jää varastoon – tarkistettava onko lisäysaineisto yleisellä luvalla 2027 ja tarvittaessa haettava elinvoimakeskuksesta käyttö lupa kasvukaudelle 2027

Kansallinen luettelo 2026

- Virallinen luettelo lajeista, alalajeista ja lajikkeista, joita on luonnonmukaisena määrällisesti ja sopivina lajikkeina saatavana
- Listalla oleville lisäysaineistoille ei ole mahdollista saada eräkohtaista lupaa tavanomaiselle siemenelle
 - Paitsi uuden lisäysaineiston tuotantoon ja tietyissä erityistilanteissa
- Kansallinen luettelo on voimassa 1.2.2026 - 31.1.2027

Kylvösiemen	
Herne	
Ohra (uusi 2026)	Koskee monitahoisia lajikkeita Ei koske kaksitahoisia lajikkeita (ml mallasohralajikkeet) Ei koske syysohralajikkeita
Puna-apila	
Nurminata	
Rehuvirna	
Ruisvirna	
Ruokonata	
Syysruis	Ei koske hybridilajikkeita
Syysvehnä	
Timotei	
Syysrypsi	
Kevätrypsi (uusi 2026)	
9 Viljatatar eli tattari	

Taimet ja kasvullinen lisäysaineisto	
Mustaherukka	Taimet ja pistokkaat
Viherherukka	Taimet ja pistokkaat
Puutarhamansikka	Taimet ja pistokkaat
Omena	Taimet (ei koske pistokkaita)
Vadelma	Taimet ja pistokkaat
Ruusukvitteni	Taimet ja pistokkaat
Sienirihmasto	
Lakkakääpä	
Pakurikääpä	

Eräkohtainen lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa

- Haettava paikallisesta elinvoimakeskuksesta **1.5. mennessä**
- Luomuvalvontalomake 9 c tai touko-asiointipalvelun kautta
- Täytä lomake huolellisesti: laji, lajike, käyttömäärä (kg), perustelut
- Säilytä kaikki lisäysaineistoihin liittyvät dokumentit ja vakuustodistukset
- Pyydä tarvittaessa seoksista myyjältä seosraportti, jos vakuustodistuksessa ei ole eritelty siementen statusta

Poikkeuksia viljelykiertovaatimuksiin

- Sellaiset nurmialat jotka luomusuunnitelman mukaan pidetään nurmella jatkuvasti
 - Esimerkiksi suojavyöhykenurmet, pysyvät laidunnurmet, luonnonlaitumet
- Luomutilan kotitarvepuutarhat
 - Peltokasvien viljelykiertoa ja viljavuuskasveja koskevia vaatimuksia ei sovelleta luomuvalvontaan ilmoitettuihin kotipuutarhoihin
 - esim. perunamaa omaan käyttöön
- Sertifioitu nurmiheinäkasvien siementuotanto (**päivitetty ohjeeseen 5.2.2025**)
 - Poikkeus palkokasvien vähimmäismäärästä viljelykierrossa → nurmiheinäkasvien sertifioidussa siementuotannossa sallitaan enintään seitsemänvuotinen viljelykierto, jossa on vähintään yksi palkokasvi pääkasvina

Muistutus tukihakuun liittyen

- Muista ilmoittaa aluskasvit lohko kohtaisissa tiedoissa päätukihaussa
- Näin tiedot viljavuuskasveista ja palkokasveista siirtyy luomun tarkastuslomakkeelle

Muita ajankohtaisia

Tavanomainen olki luomukotieläintilan kuivikkeena

- Tavanomaisen oljen käyttö kuivikkeena luomueläimille on sallittua, kun kasvinsuojeluaineella käsiteltyjen kasvien olkien käyttöön rehuna ei liity rajoituksia
- Selvitä, onko kasvustoa käsitelty kemiallisilla kasvinsuojeluaineilla
- Jos myyntipäällyksen ohje rajoittaa valmistella käsitellyn kasvuston oljen käyttöä eläinten rehuksi, niin olkia ei tule käyttää kuivikkeena luomueläimille
 - Esim. Stabilan 750 SL (korrensäade) sisältää klormekvanttia ja myyntipäällystekstissä:
 - *Siemeneksi viljeltävän timotein korsia ei saa käyttää eläinten rehuksi ja sienten kasvualustaksi. Viljan olkia ei saa käyttää lypsykarjan rehuksi ja sienten kasvualustaksi.*

Alihankintasopimukset ja lannan laajaperäisyys selvitykset

Alihankintasopimus

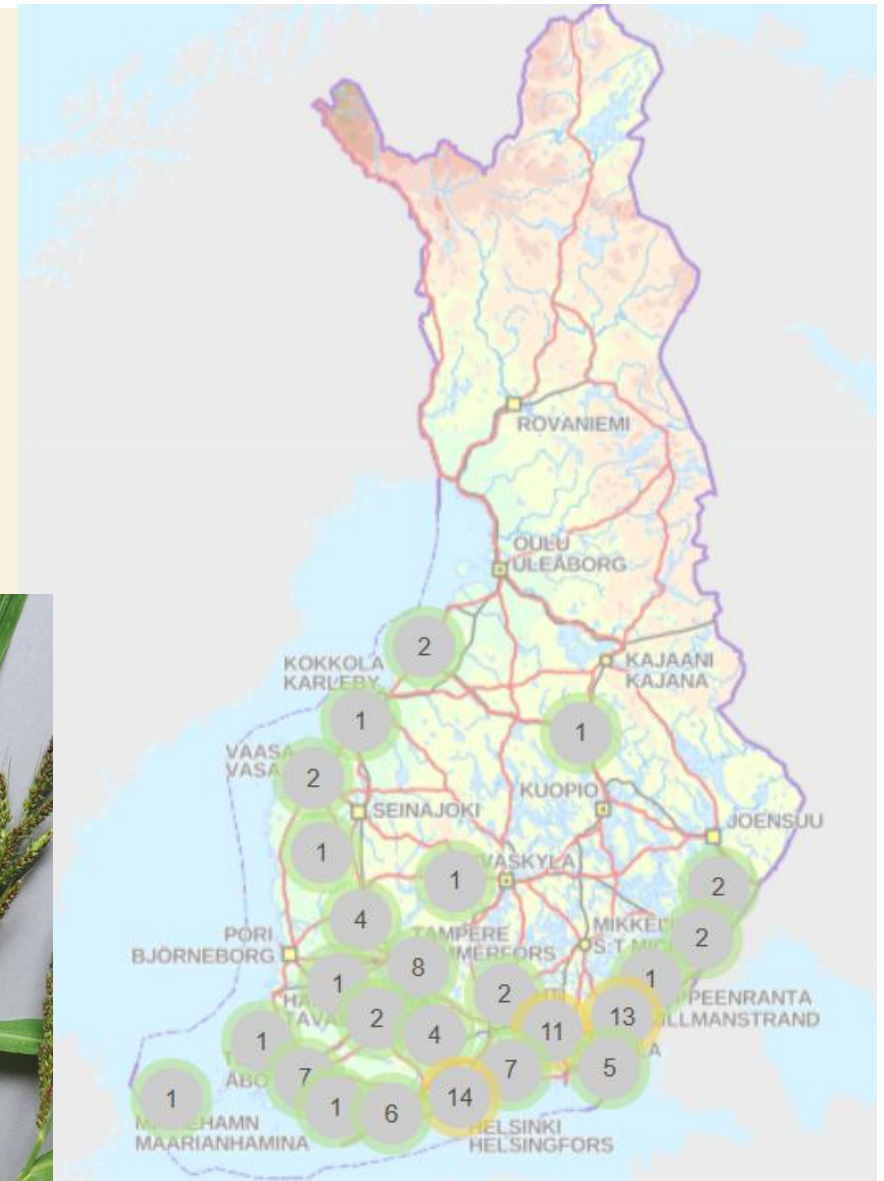
- Tarkista, onko vanhalla pohjalla
- Tee tarvittaessa uusi sopimus ja lähetä kopio elinvoimakeskukseen
- Lähetä kopio myös uusista alihankintasopimuksista, jos alihankkija vaihtuu

Lannan laajaperäisyys selvitykset

- Tarkista, onko ajan tasalla
- Voimassa 5 vuotta
- Jos vanhentunut, tee uusi ja säilytä omissa dokumenteissa, tarkastetaan vuosittaisessa luomutarkastuksessa

Haitalliset vieraslajit: rikkakananhirssi

- 1-vuotinen heinä, yksi pahimmista rikkakasveista
 - Hyötyvät lämpimistä kesistä
 - Leviää suomeen erityisesti viljelykasvien siementen epäpuhtauksina ja erilaisten siemenseosten mukana
 - 20-170 cm korkea
 - <https://vieraslajit.fi/lajit/MX.40656>
-
- A close-up photograph showing several green, blade-like leaves of a plant, likely a grass or sedge, against a light blue background. The leaves are long and narrow, with some showing small droplets of water.

Haitalliset vieraslajit: rikkakananhirssi

- Tehokas rikkakasvi (tuottaa jopa 80 000 siementä)
- Siemenet voivat säilyä maassa kymmenenkin vuotta
- Voi häiritä naapurikasveja ja estää muiden kasvien kasvua
- Käyttää 4/5 maaperän typpivarannosta
- Mikäli kukintoja näkyvissä
 - Kerää kitketyt kasvit tai niittojäte pois pellolta

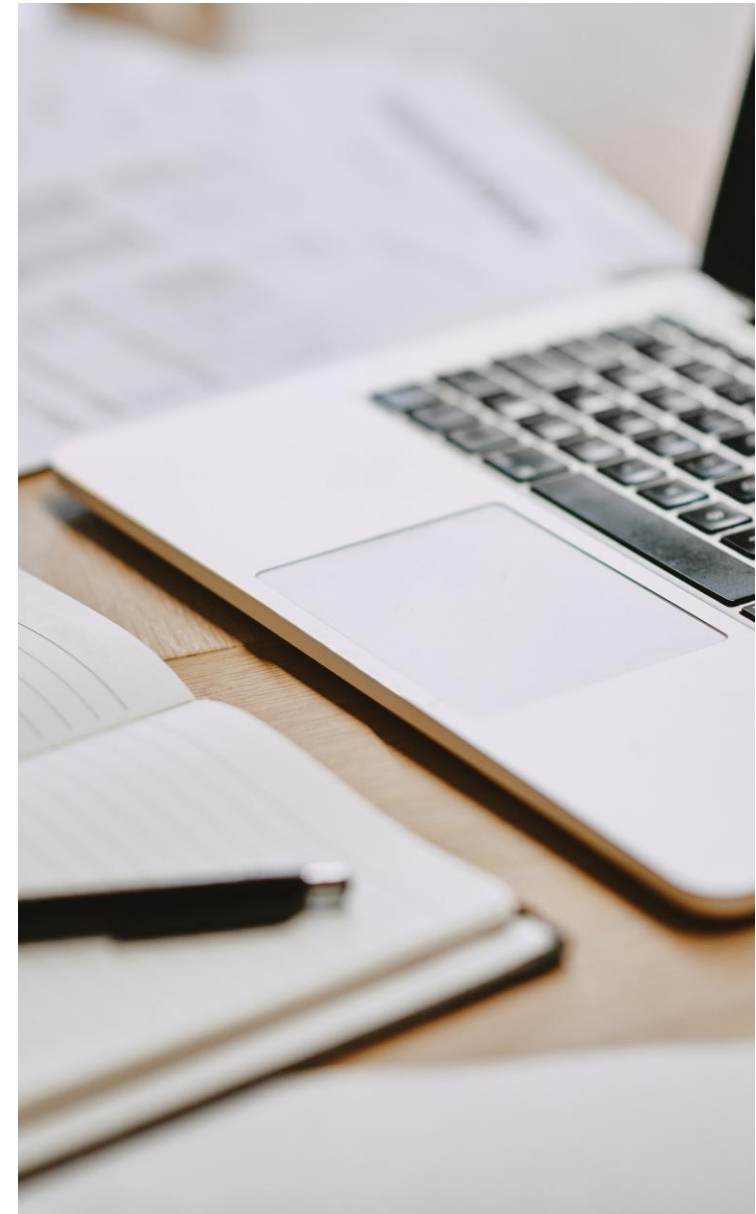

Luomutarkastukset

Luomutarkastukseen valmistautuminen

- Varmista ennen luomutarkastusta, että tarvittavat asiakirjat ovat päivitettyt ja saatavilla. Varmista myös, että ne verokirjanpidon tositteet, joilla on merkitystä luomutarkastusten kannalta, ovat saatavissa tarkastuksen yhteydessä:
 - Luomusuunnitelma
 - Varastokirjanpito taseineen
 - Kasvulohkokohtaiset muistiinpanot
 - Tositteet tilalle saapuneista ja tilalta lähteneistä tuotantopanoksista ja tuotteista
 - Mahdolliset selvitykset, sopimukset ja luvat
- Ruokaviraston viljelijäkirje - kannattaa lukea!

Luomutilan kirjanpito

Lohkokirjanpito

- Mm. kylvö, lannoitus, muokkaukset, sadonkorjuu, satomäärät

Varastokirjanpito

- Ostot ja hankinnat, käyttö, sato, varasto, myynti
- Myös pystyy myytyjen satojen osalta

Vastaanottotarkastusten kuittaus

- Kuvaus luomusuunnitelmaan
- Dokumentointi kirjanpitoaineistoon/muistiinpanoihin

Luomusuunnitelmat

- Luomusuunnitelma uuden mallin mukaisia, ottaa huomioon ko. asiat
- Riskit: esim kasvinsuojeluainejäämiä sisältävien tuotantopanosten riskit (siemenet, lannoitteet, kompostimateriaali, kuivikkeet)
- Ruokaviraston luomusuunnitelmapohja:

Dokumentit talteen

- Kopio myyntidokumentista
- Kopio vaatimuksenmukaisuusvakuutuksesta

Muita ajankohtaisia

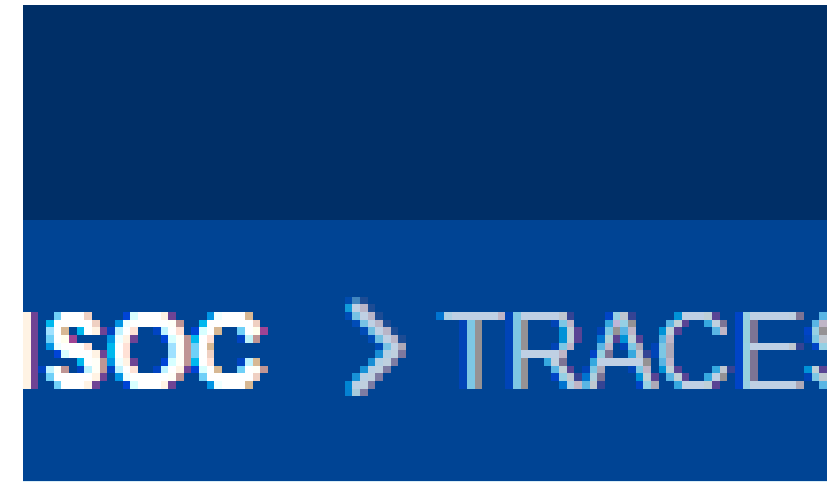
Sertifikaatit,

- v. 2026 sertifikaatteja ei lähetetä erikseen tiloille
- Ovat ladattavissa Traces –palvelusta
- Linkki Traces –sivustolle:

[Toimijan luomusertifikaatti - TRACES NT](#)

Tuotteita ostaessa

- Tarkista myyjän kuuluminen luomuvalvontaan Traces –järjestelmästä
- Kirjaa tarkastetuksi tai lataa kopio

Jalostamattomien maataloustuotteiden valmistus maatilalla

- Tilan omista maataloustuotteista tapahtuva tuotteiden käsittely
- Tarkoituksena omalla tilalla tuotettujen jalostamattomien maataloustuotteiden tuottaminen, pakkaaminen ja merkitseminen luonnonmukaisesti tuotetuiksi
- Ilmoita elinvoimakeskukselle lomakkeella 1e
- Luomusuunnitelmaan kuvaus jalostamattomien maataloustuotteiden käsittelystä
- Merkinnot
 - Pakkauksissa viralliset pakkausmerkinnät; EU:n luomutunnus eli Eurolehti-merkki, maatalousperäisten ainesosien tuotantoalue

Esimerkkejä käsittelystä

- Jauhojen valmistus
- Kasvisten kuoriminen ja ryöppäys
- Marjojen pakastus
- Lihan paloittelu

Luomusitoumus 2026

Nivala 11.3.2026

Liminka 18.3.2026

Elinvoimakeskus

Euroopan unionin
osarahoittama

Tukihaku 2026

- Uusia sitoumuksia mahdollista hakea
- Voimassa olevaan sitoumuksen voi hakea lisäaloja
 - Lisäalat liitetään voimassa olevaan sitoumukseen ilman pinta-ala rajoitteita
 - Lisäalana haettavien lohkojen oltava korvauskelpoisia
- Haku sähköisesti vipu-palvelussa
- Kaikilla tilan lohkoilla noudatettava luomutuotannon ehtoja (myös sitoumuksen ulkopuolella olevilla lohkoilla) pl. osittaisen sitoumuksen tavanomaisessa viljelyssä olevat lohkot
 - Mikäli ehtoja ei voida loholla noudattaa, lohko/ala on jätettävä pois tukihakemukselta

Muutokset luomukorvauksessa 2026

- Korvaustasot
 - Kasvintuotanto 184 € / ha (+ 24 €)
 - Eläintuotanto 150 € / 0,5 ey/ha (+ 20 €)
 - Avomaan vihannestuotanto 679 € / ha (+ 89 €)
- Rehuntuotantosopimus
 - Tehtävä sitoumuskauden mittaiseksi tai toistaiseksi voimassa olevaksi
 - Liitä tarvittaessa tukihakemukseen

Ilmoita muutoksista sitoumuksessa

- Lomake 215M (palautus elinvoimakeskukseen viimeistään päätukihaun viimeisenä päivänä)
 - Sitoumustyypin vaihtaminen (kasvintuotannon sitoumus => kotieläintuotannon sitoumus tai toisinpäin)
 - Sitoumustyypin lisätiedon vaihtaminen (myyntikasvivaatimuksen noudattaminen / rehuntuotantosopimus / vähintään 50 % sadosta omille luomukotieläinsitoumuksen eläimille)
 - Kotieläinsitoumuksen eläinlajien poisto / uuden eläinlajin lisäys
- Huom! Kotieläintilan on oltava eläinten osalta valvonnassa 30.4. asti, jotta kotieläinkorotus voidaan maksaa kyseiseltä sitoumusvuodelta

Sitoumuksen siirtäminen

- Koko sitoumuksen voi siirtää tai jakaa saman tilan osalliselle tai toisen tilan viljelijälle
- Siirron saaja voi jatkaa sitoumusta tai sen osan noudattamista jäljellä olevan sitoumuskauden ajan
- Siirron saajan tulee täyttää korvauksen saajan edellytykset: aktiiviviljelijä, ikävaatimus, luonnonmukaisen tuotannon koulutusvaatimus, luomuvalvontaan kuuluminen
- Jos jatkaja ei jatka sitoumuksen noudattamista, sitoumus raukeaa ja sitoumuksesta luopujalle ei seuraa takaisinperintää. Jos sitoumus raukeaa hyväksyttävällä tavalla, tällöin ei tarvitse suorittaa yhden päivän lisäkoulutusta

Sitoumuksen siirtäminen

- Lomake 160, liitteet:
 - Tilakauppa /spv
 - Kauppakirja
 - Luomukurssitodistus
 - Luomuvalvontalomake 10
- Maatilan yhtiöittäminen tai yhtymän perustaminen
 - Osakeyhtiön kaupparekisteriote tai osakeyhtiön apportti
 - Maatalousyhtymän perustamisilmoitus
 - Luomukurssitodistus tarvittaessa
 - Luomuvalvontalomake 10

Sitoumuksen päättyminen

- Ei seuraamuksia, jos:
 - Tilan korvauskelpoinen ala alle 5 ha peltojen hallinnan siirron vuoksi
 - Puutarhakasvitilalla ala jää alle 1 ha (hallinnan siirron vuoksi)
 - Kotieläinsitoumuksen tehneellä tilalla eläinmäärä laskee alle 5 ey hallinnan siirron vuoksi
- Jos sitoumus päätetään muusta syystä => takaisinperintä (pl. ylivoimainen este tai poikkeuksellinen olosuhde)

Myyntikasvivaatimus

- Myyntikasvivaatimus koskee:
 - Kasvintuotannonsitoumustilat: myyntikasvivaatimuksen noudattaminen
 - Kotieläintuotannonsitoumustilat: tilat, joilla pinta-alaa paljon suhteessa eläinmäärään (eläintiheys on alle 0,3 ey/ha)
- Myyntikasveja on viljeltävä sitoumusvuoden aikana vähintään 30 % luomuvaiheessa olevasta sitoumusalasta
 - Sv1-, sv2- ja sv3-vaiheessa olevia lohkoja ei lasketa myyntikasvialaan eikä niille ilmoitettuja myyntikasveja huomioida laskennassa
- Myyntikasviksi ei lueta ennen tuleentumista korjattavia viljoja eikä palkokasveja ja niiden seoskasvustoja
- Luettelo myyntikasveista löytyy sitoumusehdoista

Myyntikasvivaatimuksesta vapautuminen

- Tilalla on luonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumus ja eläimiä on vähintään 0,3 ey/ha
- Tila on tehnyt sopimuksen rehuntuotannosta luomukotieläinsitoumuksen antaneen tilan kanssa
 - Vähintään puolet sitoumusalan sadosta toimitetaan yhteistyötilalle
 - Kirjallinen sopimus on toimitettava elinvoimakeskukseen (sähköpostilla tai vipu-palvelussa hakemuksen liitteenä) ja tarvittaessa ilmoitettava sitoumustyypin lisätiedon vaihtumisesta lomakkeella 215M
 - Osoitettava lohkokirjanpidon, rehukirjanpidon tai tuotevirtakirjanpidon avulla, että rehua on toimitettu em. sopimuksen mukaisesti luomukotieläintilalle
- Tila on tehnyt sopimuksen rehuntuotannosta välitysliikkeen tai rehuvalmistajan kanssa
 - Kirjallinen sopimus, josta tulee käydä ilmi:
 - luonnonmukaisesti tuotettu rehulaji
 - rehun määrä ja toimitus
 - tuotteen vastaanottaja kuuluu luomuvalvontaan ja vastaanottajalla on voimassa oleva sertifikaatti
 - sopimus oltava sitoumuskauden mittainen tai toistaiseksi voimassa oleva

Yhteystiedot

Asiantuntija Katie Halonen, p. 0295 023 583

Asiantuntija Johanna Honkanen, p. 0295 038 058

Asiantuntija Ulla Sipola, p. 0295 038 303

Asiantuntija Anna-Leena Vierimaa, p. 0295 038 073

luomu.pohjois-suomi@elinvoimakeskus.fi